

LAReS

Lowlands
Archaeological
Research
Service

Nieuwbouw aan de Turnhoutsebaan 84-92 te Retie.
Programma van maatregelen

E.N.A. Heirbaut

Colofon

Titel: Nieuwbouw aan de Turnhoutsebaan 84-92 te Retie. Programma van maatregelen.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 127

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: oktober 2018

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de Ferrariskaart.

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

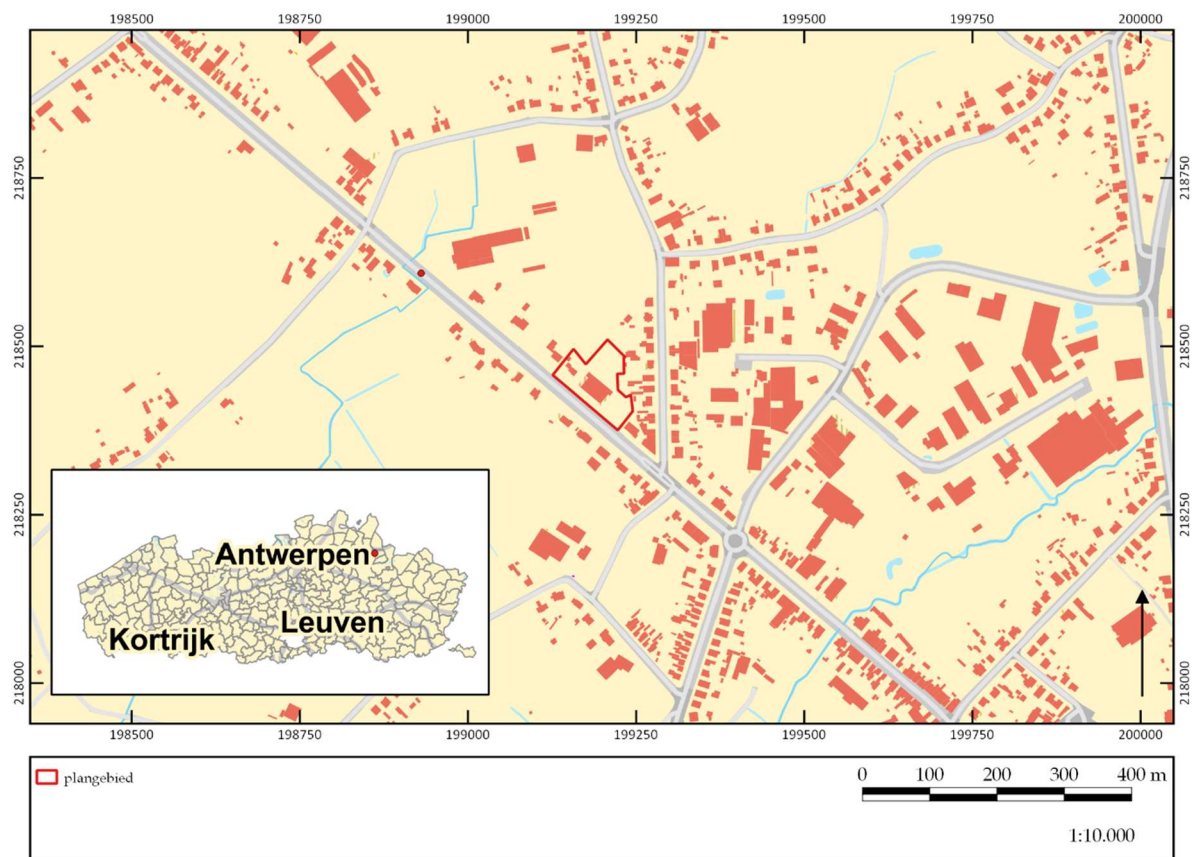
LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van maatregelen

1 INLEIDING	4
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 ONDERZOEKSVRAGEN	6
4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	7
LIJST VAN FIGUREN	9

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Turnhoutsebaan 84-92 te Retie. Het omvat twee kadastrale percelen (fig. 1). Het plangebied ligt in woongebied; op de percelen staan nu een vrijstaande villa en een Aldi. Het is de bedoeling dat de woning en de Aldi gesloopt zullen worden en er een nieuwe winkel gebouwd zal worden. Achteraan bevindt zich een weide, deze wordt niet in de toekomstige plannen betrokken.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©GEOPUNT/LARES

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Turnhoutsebaan 84-92
Ligging	Turnhoutsebaan 84-92, 2470 Retie
Kadastrale gegevens	RETIE 1 AFD/RETIE/, sectie A, percelen 0638/00F000, 0634/00G000
Bounding Box	X Y
	199072.931 218515.486
	199327.931 218515.486
	199072.931 218361.033
	199327.931 218361.033
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2018G172
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Geraadpleegd extern	nvt
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	augustus-oktober 2018
Geplande ingreep	slopen bestaande bebouwing en verhardingen nieuwbouw
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 7.951 m ²
Oppervlakte geplande werken	ca. 5.748 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek

3 Onderzoeksvragen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op?

Voor de resultaten van het bureauonderzoek wordt hier volstaan met te verwijzen naar het eerste deel van de archeologienota.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen i.v.m. de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen.

In het plangebied zijn al de nodige graafwerken verricht in functie van de huidige bebouwing. Voor het bouwen van de woning is de bodem over het volledige oppervlak van de woning afgegraven tot een diepte van ca. 80 cm en ter hoogte van de funderingen onder de dragende muren zelfs tot een diepte van ca. 150 cm. De impact op de bodem is hier bijgevolg heel groot geweest: aangezien de plag ca. 60 cm of wat dikker is geweest, zijn graafwerken waarbij tot een diepte van ca. 80 cm is gegraven zonder rekening te houden met mogelijke archeologische resten nefast voor een goede bewaring van bodem en archeologische resten. Op de locatie van de woning zullen met andere woorden geen archeologische resten meer verwacht moeten worden.

De andere bouwwerken op dit perceel hebben een minder grote impact gehad op de bodem. Voor de aanleg van de vrijstaande garage en oprit is de bodem slechts oppervlakkig afgegraven.

De bouw van de huidige Aldi heeft ook een diepgaande impact gehad op de bodem. Bij het bouwen van de winkel is de bodem afgegraven tot op de vaste bodem, dit zowel bij de initiële bouw als bij de uitbreiding. Dit betekent dat de bodem dieper dan de plag is afgegraven, tot een diepte van ca. 80 cm onder maaiveld. Ook hier is geen rekening gehouden met mogelijke archeologische resten, waardoor de bouwput ook betreden zal zijn met zware machinerie ten tijde van de bouw en er bijgevolg geen archeologische resten (indien deze er waren) bewaard zullen zijn gebleven. Ook ter hoogte van de loskade is de bodem vergraven en dit zelfs nog wat dieper dan ter hoogte van de winkel (ca. 130 cm). Voor de aanleg van de parking is de bodem eveneens tot een diepte van 80 cm onder maaiveld afgegraven, waardoor ook hier doorheen de plag is gegraven tot diep in de oorspronkelijke bodem.

Een groot deel van het terrein is met andere woorden al diepgaand verstoord. De nieuwbouw zal grotendeels op dezelfde locatie komen als de bestaande bebouwing, maar de winkel zal groter worden en ook gedeeltelijk op de plaats komen van de huidige woning. Dit betekent dat op perceel 638F een onbebouwde zone rondom het huis zal worden afgegraven voor de bouw van de winkel, en dat op perceel 634G een smalle, 5 m brede strook ten noorden en zuiden van de huidige winkel ook bebouwd zal worden. Omdat bij de bouw van de huidige Aldi ook geen rekening is gehouden met archeologie, en er vanuit gegaan kan worden dat de toenmalige bouwput groter zal zijn geweest dan de bebouwing zelf, is de te verstoren strook langs de huidige Aldi verwaarloosbaar.

De impact van de nieuwbouw op de bodem is samengevat in figuur 25 in deel I, waarbij rekening is gehouden met de impact die in het verleden al heeft plaatsgevonden. Daaruit blijkt dat de enige locatie waar de impact op de afgedekte bodem groot zal zijn, zich bevindt ten noordwesten van de winkel en rondom de

huidige woning. Het gaat om een oppervlak van ca. 797 m², wat echter niet in één groot vlak gelegen is maar ook in drie stroken langs de huidige woning ligt. Als dan ook nog wordt bedacht dat in het gebied ten zuiden van de woning nutsleidingen zijn aangelegd, wordt het onverstoord oppervlak nog wat kleiner.

In de omgeving is op dit moment nog maar weinig bekend van het menselijk wonen en handelen in de periode vanaf de steentijd tot de 18^e eeuw; gravend onderzoek is nog maar weinig uitgevoerd. Echter, als naar de reeds uitgevoerde grondwerken binnen het plangebied wordt gekeken, dan kan geconcludeerd worden dat het grootste gedeelte van het nieuw te bebouwen oppervlak reeds diepgaand verstoord is tot een diepte van ca. 80 cm en dieper. De kans dat hieronder nog archeologische resten te vinden zijn, is nagenoeg uitgesloten aangezien ten tijde van de bouw van de huidige Aldi en parking geen rekening is gehouden met archeologie en de bouwput en het omringende terrein ongetwijfeld tijdens de bouw ook is betreden met zware machinerie. Hierdoor is de bodem (en eventuele archeologische resten) zwaar verstoord en levert dit geen kennisvermeerderingspotentieel op.

De zone langs de woning die wel diepgaand verstoord zal worden, is beperkt in oppervlak en bovendien niet als één vlak te beschouwen: het gaat om stroken van ca. 8 tot 11 m breedte rondom de woning. Nader onderzoek kan mogelijk archeologische resten opleveren, maar deze zullen niet voldoende met elkaar in relatie gebracht kunnen worden om ook kennis op te leveren. Gezien de te verstoren oppervlakte blijft het hier bij versnipperde gegevens die geen duidelijker beeld van menselijke bewoning zal opleveren. Bovendien grenst het plangebied ten noorden aan agrarisch gebied, waar geen ontwikkelingen mogelijk zijn; eventuele gegevens zullen daarom ook niet in noordelijke richting te koppelen zijn aan toekomstig onderzoek.

Om bovenstaande redenen is vanuit een kosten-batenanalyse verder onderzoek dan ook niet interessant bevonden.

Vanuit het bureauonderzoek wordt besloten dat het te ontwikkelen gebied al gedeeltelijk diepgaand is verstoord. De zone die nog niet verstoord is maar wel ontwikkeld gaat worden en daardoor diepgaand verstoord zal worden, is klein in oppervlakte en versnipperd rondom de huidige woning. Hierdoor is het kennisvermeerderingspotentieel als klein beoordeeld. Er wordt daarom ook aanbevolen om het terrein vrij te geven voor de toekomstige ontwikkeling en geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren.

Om deze reden is dan ook geen programma van maatregelen geschreven.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel/afbeelding
2018G172	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	1:10.000	1:10.000	augustus 2018